

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
11. MAJ
1995

Letnik 50
Štev. 19 (2806)

Cena 10 šil.
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

Na spominski slovesnosti ob 50-letnici zmage nad nacifašizmom preteklo nedeljo v celovškem Domu glasbe je med množico nastopajočih zapel tudi zbor slovenske gimnazije.

Počastitev žrtev za svobodo

TRNJA VAS/ANNABICHL

Pred spomenikom, na katerem piše »Den Opfern für ein freies Österreich«, je v ponedeljek uradna Koroška počastila spomin na žrtve 2. svetovne vojne. Kar osem govornikov se je zvrstilo pred spomenikom, okrog katerega je stala častna straža vojske, zaigrali pa so vojaški godbeniki.

Pozdravne besede je izrekel bivši predsednik deželne zbornice Hans Pawlik, sledili so mu škof Kapellari, zastopnik evangeličanske cerkve, Gernot Nischelwitzer kot zastopnik Deželne zveze odporiškega gibanja in žrtev fašizma, dr. Georg Lexer kot zastopnik

ÖVP-Kameradschaft der politisch Verfolgten, namestnik deželnega glavarja Ausserwinkler in glavar Christof Zernatto.

Gernot Nischelwitzer je v svojem govoru poudaril tudi pomen partizanstva na Koroškem in veliki davek, ki ga je plačala slovenska narodna skupnost med vojno. Tako kot vsi drugi govorniki je tudi on izrazil ogorčenje nad nezaslišanostjo izjave namestnika dež. glavarja Grasserja, rekoč: »Potemtakem smo vsi, ki tu stojimo, vsi, ki so bili umorjeni v taboriščih, ki so padli, sovražniki Avstrije. Tisti, ki so nekoč sodelovali z nacionalsocialističnim režimom,

so se še lahko izgovarjali, da niso vedeli... Mi pa se moramo zavedati in ne potvarjati zgodovine.« Omenil je tudi partizansko proslavo v Železni Kapli, pa tudi to, da uradna Koroška do danes ni našla priložnosti postaviti slovenskim žrtvam spomenik ali vsaj spominsko tablo. Spomenike so si morale postaviti žrtve same.

Med občinstvom je bilo videti kar precej znanih obrazov, nekoč izseljencev ali pa njihovih otrok. Zveza koroških partizanov in slovenske organizacije na svečanost niso bile vabljeni. Majhni in počasni so koraki v samoumevno sodelovanje in sožitje. S. W.

SRAMOTENJE UPORA PROTI NACIZMU!

Grasser naj odstopi!

V času, ko se ves svet spominja zmage nad nacizmom ter praznuje osvoboditev, si je koroški svobodnjaški politik Karlheinz Grasser privoščil neverjeten škandal. Preteklo nedeljo je namreč na proslavi bramborcev v Pliberku borbe proti nacizmu, predvsem je s tem menil koroške partizane, imenoval »sovražnike Koroške«, ki da se jim ne bo poklonil. Napovedal je, da se zato tudi ne bo udeležil ponedeljkove deželne svečanosti v spomin nacističnim žrtvam in bor-

cem proti nacizmu pri spomeniku žrtev za svobodno Avstrijo na pokopališču v Trnji vasi.

Grasser se za svoje izjave sploh ni bil pripravljen opravičiti in je reakcije in zgražanje drugih strank imenoval »politično motivirano umazano kampanjo« proti zgodovinskim dejstvom in da se ne pusti odriniti v desni kot.

Da je že v tem kotu, mladi namestnik deželnega glavarja očitno ni dojel ali pa noče. Zato je po stari in preizkušeni svobodnjaški taktiki

skušal krivdo za škandal naprtiti drugim, v tem primeru ORF, kateremu očita, da ga je napačno oz. iznakaženo citiral. On da je opisal samo zgodovinska dejstva in da odklanja samo tisti del odpora, ki je nasilno in vojaško hotel revidirati bazičnodemokratske odločitve koroškega prebivalstva in ki je ogrožal teritorialno integriteto dežele. To pa so bili zanj »Titovi partizani«, kakor je skušal diskvalificirati slovenske koroške partizane.

Grasser je s svojo žaljivo in z ničemer dokazano izjavo, ki je tudi Koroško ponovno potisnila v desnoesktremni kot in njenemu ugledu najhujše škodovala, izzval širok val ogorčenja in protestov.

(Več na 2. strani)

Zavračamo Grasserjeve žalitve

V izjavi za Slovenski vestnik je predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm poudaril, da izjave namestnika deželnega glavarja Grasserja kažejo, da tudi mladi ljudje lahko zastopajo preživele ideje in tako tudi razmišljajo. Dejstvo je, da so zavezniške sile v moskovski deklaraciji zahtevale od Avstrijcev aktiven odpor proti nacifašizmu kot pogoj za ponovno vzpostavitev državne samostojnosti in suverenosti.

Zato je bil odpor proti fašizmu bistven element evropske civilizacije. Koroški Slovenci so se leta 1942 in tudi kasneje vključevali v antifašistični odpor z iskreno željo, da bi uničil nacizem. To je bila glavna in vodilna motivacija, da so se tako množično vključili partizansko gibanje. Zato je odpor koroških Slovencev sestavni del odpora vseh evropskih narodov in narodnosti in na to smo lahko ponosni. Očitek koroškimi partizanom, češ da so se borili za Jugoslavijo in ne za Avstrijo, ne drži, kajti v letih 42, 43 in 44 tako Avstrije kot Jugoslavije ni bilo. Vsakdo, ki se je boril proti nacizmu, se je v prvi vrsti boril zato, da bi ta nečloveški režim propadel. Seveda pa nismo slepi pred tem, da so se tudi na strani partizanov zgodile napake in da je po vojni prišlo do nekaterih dejanj maščevanja. Dejstvo pa je, da danes nekateri skušajo ob teh napakah razvrednotiti celotno odporiško gibanje in pri tem je najbolj dejaven prav nemški nacionalizem v Avstriji in na Koroškem. Na delu so revizionistične sile, ki mislijo da je prišel čas, ko bi se morala zgodovina napisati na novo. Toda zgodovina je v glavnem napisana in zato z vso odločnostjo nasprotujemo poskusom njene revizije. Pripravljeni pa smo na iskreno razpravo o tem obdobju, ki naj bi privedla do razčiščenega odnosa do zgodovine, ki ne bi obremenjevala današnjih in bodočih rodov. Za tako kritično in samokritično razpravo smo koroški Slovenci vedno pripravljeni. Nočemo pa privoliti v revizijo zgodovine, kajti vedno spet moramo misliti na to, da je bilo bistvo nacionalsocializma industrijsko uničevanje ljudi in narodov. Prav zaradi tega je bil odpor proti temu režimu zgodovinsko potreben in pravičen. Vsakdo, ki se je temu režimu uprl, »je zgodovinsko ovrednoteno« stal na pravi strani.

MOHORJEVA

Odkritje Omanovega spomenika

Uro pred proslavo v Domu glasbe so v nedeljo svečano odkrili spomenik žrtvam vojne in nasilja, ki ga je izdelal Valentin Oman. Tri stele krasijo desno stran vhoda v hišo Mohorjeve družbe. (O postavitvi smo že poročali.) Razučene črke simbolizirajo imena žrtev, katerih življenja so padla v vojnem viharju. Hkrati pa so seveda črke zelo primerne za označitev tiskarne v isti hiši.

Občinstvu je govoril dv. sv. Reginald Vospernik, bogoslužje pa je opravil dr. Jože Marketz.

Gledališče ob Dravi
Slovenska prosvetna zveza

Norman Barrash
Carroll Moore

**CVETJE
HVALEŽNO
ODKLANJAMO**

Komedija v treh dejanjih

Režija: SERGEJ VERČ

Premiera: 12. 5. • 20.00
Ponovitve: 13. 5. • 19.30
14. 5. • 20.00

Kulturni dom Šent Primož

Jože Rovšek

Hvala vam, dragi partizani!

Ta naslovni stavek zahvale je na nedeljski spominski svečanosti ob 50. obletnici zmage nad nacifašizmom zagotovo manjkal. Tokrat, ob edinstveni priložnosti, so bili naši aktivni borci potisnjeni ob stran, skorajda zamolčani. Omeniti slovensko koroško partizansko vojskovanje s tremi kratkimi stavki in ob tem navreči tri imena kot za primer, je vsaj omalovažujoče, da, celo žaljivo. V scenariju se je prav ta del, ki bi moral biti glede na zgodovinski pomen ob-

letnice sre-
diščni, iz-
kazal kot
neprijeten,
odvečen,

preko katerega je treba po-
hiteti. Torej, kratka omem-
ba z eno melanholično
pesmijo in drugo le napol
razumljivo, ker ji je manj-
kala utemeljitev v veznem
tekstu, in z »neprijetno
partizanščino« smo opravi-
lili. Vse drugo je bila ena
sama nostalgija, eno samo
trpljenje in ob tem (upravi-
čen?) optimističen pog-
led v prihodnost.

O koroškem partizan-
stvu pišejo knjige. Pa ne
bo morda tudi pri nas kdo
rekel, da so zgodovino pi-
sali zmagovalci. Naše
partizanstvo se vednar ne
sooča s kakim protipar-
tizanskim gibanjem znot-
raj narodne skupnosti.
Vsaj pred dobrimi petde-
setimi leti se ni. Če pa da-
nes nekateri skušajo parti-
zanstvu oporekati zasluge,
to zagotovo ni zraslo le na
njihovem zelniku.

Haider je na Gospe Sve-
ti dejal, da se je Koroška
osvobodila sama (z lastni-
mi močmi). Protifašistič-
nemu boju odreka vsakršne
zasluge, njegov sedanj
glasnik na Koroškem go-
vori celo o partizanski
zločinskosti. Na ponedelj-
kovo vladno svečanost na
pokopališču v Annabich-
lu/Trnji vasi organizatorji
niso povabili ne Slovencev
in seveda tudi ne koroških
partizanov. Na nedeljski
slovenski svečanosti so bili
le-ti le bežno omenjeni.
Nehote se porajajo podob-
nosti, če ne celo slutnja
enakosti.

Na dunajskem prazniku
svobode je poleg drugih an-
tifašistov in demokratov
ponosno stala slika sloven-
skega komandanta in nar-
odnega heroja Franca Pas-
terka-Lenarta, v nedeljskem
scenariju pričevanj o medvoj-

nem pregnanstvu in trpljenju
ni bilo prostora niti za ene-
ga partizana. Pa jih je ven-
dar še kar precej med
nami. V prvih vrstah na
prireditvi jih seveda nismo
videli. Zasedli so jih drugi,
tisti bolj spoštovani in za-
služni. Bili pa so v dvora-
ni, s plačanimi kartami v
žepih! Žalostno!

Po vsem svetu, posebno
po Evropi, prirejajo spo-
minske svečanosti. Proti-
fašistični borci zasedajo
častna mesta. Priznanje in
zahvalo jim izrekajo celo
države naslednice tedanje

nacistično-
fašistične
koalicije.
Zahvalo,
da so se z
njihovo pomočjo rešile
zločinskih režimov, ki je
njihove narode pahnil v
največje zlo, priznanje za
možnost obnove demokra-
cije.

Na Koroškem ure tečejo
drugače. V času življenjske
ogroženosti slovenskega
naroda je bila njihova bor-
ba (kot kaže) dobrodošla
ali pa morda samo opravi-
čljiva, po vojni so jih
preganjali Angleži, potem
so jih nemškonalci
zmerjali z izdajalci domo-
vine in sedaj jih zamolču-
jemo in se jih sramujemo
sami.

Pa vendar: Slovenski
partizanski boj je bil ča-
sten in odločen. Porodil
se je iz narodove stiske.
Treba je bilo vzeti orožje v
roke in se upreti uničenju,
izbrisanju naroda, ki se je
začelo z izseljevanjem in
gestapovskimi zapori, s
pregonom duhovnikov in
intelligence.

Partizanski odpor lahko
kot nujo povežemo le v
vzročno-posledičnem od-
nosu. Domoljubi so vede-
li, kje jim je mesto. »Ne
čakati, da nam bo kdo po-
daril svobodo, izboriti si
jo moramo sami!« je bilo
njihovo geslo. S svojim
aktivnim prispevkom v si-
lah slovenskega narod-
noosvobodilnega boja, v
povezavi z avstrijskimi de-
mokrati in antifašisti v
veliki koaliciji zavezniških
protifašističnih sil. V njej
je njihovo mesto zapisano
z velikimi črkami. Naj jim
bo to v ponos!

Kako že pravi tisti rek o
trhlih koreninah in suhih
vejah?!

V imenu vseh, ki se
svojih korenin zavedamo,
partizani, iskrena vam
HVALA!

50. OBLETNICA OSVOBODITVE MAUTHAUSNA

Vranitzky: Potvarjanje

Poklonili so se žrtvam nasilja: kancler Vranitzky (desno), notranji mini-
ster Einem (levo), nuncij Squicciarini in deželni glavar Pühringer

5. maja 1945 je tankovska pa-
trulja ameriške vojske osvob-
dila Mauthausen, največje
nacistično koncentracijsko in
uničevalno taborišče na av-
strijskih tleh. Preteklo nede-
ljo, 7. maja, sta se Avstrija in
mednarodna javnost spomnili
tega dogodka in vseh žrtev, ki
so v tem taborišču in njegovih
podružnicah trpeli, hirali,
umirali in umrli. Nad 200 ti-
soč jetnikov je bilo internira-
nih v Mauthausnu in njegovih
podružnicah Ljubelj, Gusen,
Ebensee, Melk in drugje, pre-
cej nad 100 tisoč jih tega
suženjstva ni preživel.

Apelplac je bil v nedeljo po-
dobno poln kot pri osvoboditvi
1. 1945. Med več deset tisoč
udeleženci spominske svečano-
sti so bili številni še živeči ka-
cetniiki iz vseh evropskih držav,
nekateri oblečeni v originalne
taboriščne obleke. Prišli so
Španci, Francozi, Madžari, Ita-
lijani, Judje, Rusi, Ukrajinci,
Čehi, Slovaki, Nizozemci, Hr-
vati, Srbi in drugi. Zelo številna
je bila slovenska delegacija na
čelu z ministrico Rino Klinarje-
vo, veleposlanke na Dunaju
Katjo Boh in tiskovnim ataše-
jem Borutom Trekmanom.

Slovenski spomenik žrtvam

Ta dan je bil za Slovence sploh
pomemben, kajti v parku, des-
no od vhoda, je bil odkrit spo-
menik slovenskim žrtvam

Mauthausna. Z dvojezičnim na-
pisom »Obtožujem—Ich klage
an« je odliček spomenika pri
Sv. Ani, kjer je bilo od 1943 do
1945 ljubeljsko taborišče. V
teku dneva so delegacije drugih
držav pred njim položile svoje
vence ter prižgale lučke in ga
tako simbolično sprejele v svo-
jo družbo.

V parku je že od vsega
začetka tudi jugoslovanski spo-
menik, ki je bil vse do neda-
vnega izraz skupne žalosti in
spomina jugoslovanskih nar-
odov. Sedaj je to spomenik
Srbov na trpljenje v Mauthau-
snu. Nedaleč od njega je vihrala
hrvaška zastava, bosanska dele-
gacija pa je bila na povsem dru-
gem kraju. Stikov med njimi ni
bilo. Kraj nekdanjega skupnega

trpljenja je za te narode postal
odsev razdvojenosti, izraz raz-
bitih idealov bratstva, enotnosti,
enakopravnosti, bridka stvar-
nost vojne, sovraštva, teptanih
človekovih pravic in oskrunje-
nih idealov humanizma ter civi-
lizacije ...

Laboratorij smrti

Pretresljivo je bilo spominjanje
Judov. Njihov spomenik stoji
tik nad prepadom v t.im. Wiener
Graben, kamor vodijo stopnice
smrti in kjer se je eses zverinsko
izživljala nad kacetniki. Tu sta
trpela Prežihov Voranc in naš
kaplan Anton Kutej.

Spominske svečanosti so se
udeležili vsi socialistični člani
vlade na čelu s kanclerjem
Franzem Vranitzkijem. Ljud- →

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Resnični sovražnik dežele je, kdor blati borce proti nacizmu!

Stari pregovor, da jabolko ne
pade daleč od drevesa, v prime-
ru mladega svobodnjaka Gras-
serja še kako drži. Podal se je
namreč po stopinjah svojega
ideološkega in političnega oč-
ta Haiderja, ki je pred leti izu-
stil srhljivi stavek o pošteni za-
poslitveni politiki nacistov.
Grasser pa je po skrajšani do-
movinski logiki vse, ki so se
uprli nacizmu, oblatil kot »so-
vražnike Koroške«.

Ta sramotilna izjava proti
antifašističnemu uporu je upra-
vičeno izzvala najostrejše pro-
teste. Poslovodja zvezne SPÖ
Josef Cap je izjave Grasserja
ocenil kot jasno znamenje za
vse desne ekstremiste in reviz-
ioniste. Terezija Stoisić, dr-
žavnozborska poslanka Ze-
lenih, in Karin Prucha,
predsednica koroških Zelenih,
sta poudarili, da je Grasserjeva
izjava obrnjena proti državi in
ne potrjuje le svobodnjaške
neumnosti, ignorance in po-
tvarjanja zgodovine, ampak po-
novno dokazuje, kako funkcion-
ira svobodnjaški sistem
blatenja. Dejanski škandal pa
je, da dežela k spominski

svečanosti ob 50-letnici osvob-
oditve Koroške ni povabila
Zveze koroških partizanov, ki
so v boju proti nacizmu plačali
v deželi najvišji krvni davek.

Izrinjenje partizanov samo
pomeni, da infamna svobod-
njaška slika o svetu tudi brez
verbalnih pritiskov določa poli-
tično klimo v deželi.

Predsednik koroških social-
demokratov Michael Ausser-
winkler je Grasserja ultimativ-
no pozval, naj prekliče
nezaslišano žalitev vseh tistih,
ki so tvegali svoja življenja za
osvoboditev Avstrije izpod na-
cističnega jarma. Če tega ne bo
storil, naj hitro odstopi. Popol-
no potvarjanje zgodovine v
smislu nacističnih ideologov da
je samo nov višek v falangi
zloglasnih izjav F, ki sega od
»poštene zaposlitvene politike
v tretjem rajhu« preko Gauggo-
vega črkovanja besede »NAZI«
do »kazenskih taborišč«. Kdor
borce proti nacizmu zmerja s
»sovražniki Koroške, ta po-
sredno podtika, da so bili naci-
sti prijatelji Koroške«.

S temi neznosnimi izjavami
F samo potrjuje, da je v bistvu

sovražnik Koroške, je zaključil
Ausserwinkler.

Predsednica socialističnih
žena Melitta Trunk je zahte-
vala izredno sejo deželnega
zboru, kajti neverjetno potvar-
janje zgodovinskih dejstev je
treba v interesu ugleda Koroške
prediskutirati.

Grasserjevo blatenje slovenskih
partizanov sta najostreje obsodila
tudi Narodni svet koroških
Slovencev in Enotna lista. V
skupni izjavi obeh predsednikov
Matevža Grilca in Andreja
Wakouniga je rečeno, da si
vsakdo, ki se je tako ali drugače
boril proti zločinski diktaturi na-
cizma, zasluži najvišje spošto-
vanje in zahvalo prav mlajšega
radu. Koroška naj bo ponosna na
to, da so bili prav koroški
Slovenci tisti, ki so na avstrijskih
tleh vodili edini oboroženi upor
proti nacizmu. Resnični sovraž-
niki Koroške so bili tisti, ki so
zavestno in vede podpirali cilje
nacizma. Kdor partizane imenuje
sovražnike dežele, ta kot
predstavnik svobodne in demo-
kratične Koroške ni več znosn,
sta poudarila Grilc in Wakounig.

Franc Wakounig

zgodovine je sramotno

sko stranko je zastopal »le« kmetijski minister Molterer, od F pa ni bilo nikogar.

Kancler Vranitzky je v svojem jasnem in tudi emocionalno podprtem govoru poudaril, da je bila današnja Avstrija ustanovljena zavestno kot nasprotje nacističnemu tretjemu rajhu, ki je eno od svojih najhujših taborišč imel prav na avstrijskih tleh. Mauthausen je bil laboratorij smrti, tu so uničevali ljudi samo zato, ker politično, versko in etnično niso spadali v režim herenrase. Resnici je treba pogledati v oči in jo ljudem tudi povedati, je dejal kancler in poudaril, da je tako imenovana »ustrezna zaposlitvena politika nacistov« služila edine uničevanju in vojni.

S tem je kancler navezal na sedanjo avstrijsko politično stvarnost in dejal, da je sramotno, da so tudi v naši deželi ljudje in mediji ter pivska omizja, ki zanikajo resnico o nacističnem režimu in ki to resnico hočejo zmanipulirati ter spremeniti v svoj prid. Njihov namen je izbrisati zgodovinsko krivdo in spomin nanjo.

Zato te resnice nikoli ne smemo pozabiti in nikdar zapustiti tal demokracije in nikdar slediti tistim, ki hočejo reprezentativno demokracijo zamenjati z diktaturo.

Izrednega aplavza je bil deležen notranji minister Caspar Einem s svojim vsebinsko globokim in s humanizmom prežetim nagovorom.

Takih izjav od notranjih mi-

nistrov nismo vajeni, zato se tudi histerični napadi F kažejo v dodatni vzročni luči. Einem je poudaril, da morajo merila človečnosti veljati tudi v vrstah eksekutive. Svoj govor je zaključil s stavkom, da ni »tistih« Judov, »tistih« Romov in Sintov, ampak so izključno samo ljudje, ki naj bi se v Avstriji počutili varne in ljubljene.

Med govorniki je bil še vodja judovskega dokumentacijskega centra in preživeli taboriščnik Mauthausna Simon Wiesenthal ter tedanji ameriški seržant Seibel, ki je vodil akcijo za osvoboditev Mauthausna. Veličastno proslavo je zaključila izvedba Teodorakisove »Mauthausenske kantate«

Franc Wakounig

Preživeli slovenski taboriščniki pred odkritim spomenikom v Mauthausnu

Gaulajter Rainer »prebil« predor

V soboto, 4. decembra 1943, je bil sicer dela prost dan, le nekaj internirancev je moralo v vsej naglici odnesti iz predora dva velika pločevinasta soda, katera so med delom uporabljali za stranišče. Vsi nemški uslužbenci in delavci, pa tudi nekaj slovenskih mojstrov in polirjev, so se morali zbrati v veliki lopi nedaleč od predora, da pozdravijo prihod gaulajterja. V njej so bile postavljene in pogrnjene mize. Okrog pol desetih so prišli skozi predor s koroške na gorenjsko stran gaulajter dr. Friedrich Rainer, esesovski general Rösener, radovljiški okrajni glavar (Kreisleiter) in druge visoke nemške osebnosti v spremstvu osebja državnega gradbenega vodstva in firme Universale (Schmid, inž. Wöhler, inž. Seidenglanz in drugi). Na Ljubelju je to jutro snežilo, potem pa ves dan deževalo. Pri izhodu iz predora je bila postrojena četa SS, širše območje Ljubelja pa zastraženo s policijo.

Istega dne zvečer je J. Tišler (pisec nadaljevanke – op. uredn.) zapisal v svoj dnevnik: »Otvoritev ljubeljskega predora. Cela množica ljudi, višjih švabskih glav z gaulajterjem na čelu, je prišla skozi predor po prebitju. Policije pa je bilo vse črno. Govoril je deželni vodja dr. Rainer, ki pravi: 'Kako velik pomen ima to delo na vojaškem kot na političnem polju. Saj to bo ona važna zveza, po kateri bomo vozili v Ljubljano, od tam v Trst, Reko, Pulo in Gorico in s tem bomo držali Balkan ter dostop do Adrije.

Da ima to delo res tako velik pomen, se vidi iz tega, da se bo o tem še danes govorilo v Hitlerjevem glavnem stanu'. Za njim je govoril radovljiški okrajni glavar. Potem je sledilo odlikovanje vseh Nemcev pri firmi, vendar od Slovencev ni bilo nikogar med njimi. Pri državni himni pa nisem držal roke v zrak in tudi nisem izrekal Sieg! Heil!. Po slavnosti je bilo intimno kosilo za goste v SS-lagerju od spodaj.«

Interniranci in večina civilnih delavcev so morali ta dan ostati v taboriščih, nemški uslužbenci in delavci pa so jedli v lopi. V civilnem taborišču, na obeh straneh Ljubelja, so delavci dobili boljše kosilo. Vsak se je lahko dobro najedel. Tudi interniranci so dobili tokrat prvič golaž z dvema koščkom mesa in kruha.

Nemški gostje so imeli svečano kosilo v jedilnici esesovskega taborišča. Del hrane so pripravili v esesovski kuhinji, del pa v kuhinji v gradu. Jedilnico so pripravile kuharica Thekla Schmiedl in njene pomočnice Marija Dovžan, Marija Govekar in Mara Mežek. Tu je bil tudi esesovski kuhar s svojimi pomočniki. Preden so »veljaki« vstopili v jedilnico, so se morale iz nje umakniti vse tri Slovenke, ostati pa je smela le kuharica Thekla. Goste so stregli samo esesovci. Komandantu Winklerju so podarili šopek cvetja.

Cesta v Ljubeljski dolini na koroški strani je bila vse do odhoda Rainerja močno zastražena. Policisti in esesovci so bili

skriti za smrekami v gozdu na obeh straneh ceste, tako da so se lahko videli samo med seboj, le stražar pri cerkvi Sv. Lenarta se je vidno izpostavil.

Nadaljnja gradnja predora

V letu 1944 so se dela še bolj razširila, kajti začeli so s širjenjem predora na predvideno širino 6 metrov. V zimskem času 1943/44 so bili pogoji za delo zunaj predora zelo težki in treba je bilo čistiti sneg okrog barak, na cesti in gradbišču. Za ta dela so bili angažirani tudi in-

temiranci. Zaradi visokega snega in zelo težkega prevoza preko Ljubeljskega prelaza v času od 23. febr. do 3. marca 1944 internirancev niso vozili na delo na koroško stran.

5. marca je začel divjati strašen snežni vihar in je trajal do 7. marca zvečer. Vsi delavci in interniranci so morali v ponedeljek, 6. marca, ves dan čistiti sneg in nositi hrano, kajti vsak dovoz je bil nemogoč. Naslednji dan, v torek, 7. marca, pa so esesovci kljub viharju spet začeli prevažati 50 internirancev na delo na koroško stran.

Število v predoru zaposlenih internirancev se je neprestano večalo. V januarju 1944 jih je

delalo na južni strani poprečno 100 (50 v dnevni in 50 v nočni izmeni). S 1. februarjem se je število povečalo na 140, proti koncu meseca na 160, 14. marca pa je doseglo 224. To povečanje je nastalo zaradi začetka betoniranja predora. Ta dela so trajala do konca vojne. Od 24. marca do 18. aprila je bilo v predoru stalno zaposlenih 241 internirancev (120 v dnevni in 121 v nočni izmeni), do konca aprila pa je to število znašalo od 251 do 257. Vzporedno so potekala tudi tesarska dela za izdelavo potrebnih opažev, kar so opravljali predvsem civilni delavci.

Pogodbeno obveznost, da bo predor, premera 4 x 6 m, usposobljen za prevoz do 4. decembra 1944, je firma izpolnila. Zmanjševanje števila civilnih delavcev, predvsem zaradi pobege in mobilizacije v partizane, je firma pokrivala s povečevanjem števila internirancev in tako ob koncu julija razpolagala s 1200, v avgustu pa s 1300 interniranci, od katerih jih je bilo v predoru in zunaj njega zaposlenih okrog 1.040. Njihovo manjšo storilnost so nadomeščali z večjim številom; preostali civilni delavci so opravljali predvsem strokovna dela, interniranci pa vsa ostala. V septembru 1944 se je število civilnih delavcev zmanjšalo za več kot 100 (precej jih je odšlo v partizane zaradi poziva, 74 pa jih je bilo mobiliziranih). Zaradi tega je firma Universale do začetka novembra 1944 še vedno zadržala na Ljubelju 1.290 internirancev, od teh jih je bilo »za delo sposobnih« okrog 1.000.

4. decembra 1944 je bila na Ljubelju spet slovesnost, vendar manjša kot pred letom. Tedaj je skozi predor zapeljal prvi avto. Slovesnosti se je spet udeležil gaulajter dr. Rainer in po izjavi interniranca inž. Bourgeota baje tudi minister Speer. Civilni delavci in interniranci so spet dobili boljše hrano.

Se nadaljuje

Piše Janko Tišler

Konzentrationslager Mauthausen - Außenkommando Loiblpaß

Razstava o kacetu na Ljubelju Edina spominska razstava, ki je v tem letu spomina in opomina v Celovcu namenjena tragičnim medvojnim dogodkom na Koroškem, je do 28. maja odprta v Napoleonstadlu. Posvečena je koncentracijskemu taborišču na Ljubelju. Razstavo, ki jo je pripravil akcijski komite »Mauthausen-Aktiv Kärnten/Koroška«.

PO 53 LETIH

2 Po poteh bridkih spominov

Proti večeru prvega dne smo prispeli v Eichstätt, prvi kraj taborišča naših izseljencev na temu potovanju. Oglede Dachaua je bil namenjen le spominu na vse trpeče v tretjem rajhu. Po razgibani pokrajini z odprtimi ranami, kamnolomi kamenin jure, smo zapeljali v dolino Mühlthal, kjer v kotlini leži (za turista zelo prijetno) univerzitetno mesto. Vladimir in Jože ter Simon v našem avtobusu so že prepoznavali okolico in iskali kraje svojih mladostnih spominov. Iz avtobusa so najprej spoznali znameniti Willibaldsburg, kjer so po osvoboditvi dobili hrano iz tamkajšnjih skladišč. Kaj mnogo več tisti večer nismo zvedeli.

Nastanitev in večerja nekoliko iz mesta v dokaj prijetnem okolju in s pozdravom Jožeta Partla, predsednika izseljencev, in kar brž v postelje.

Eichstätt – »kraj šolanja« naših izseljencev

Eichstätt z 12 tisoč prebivalci je univerzitetno mesto, zaradi znamenite stolnice in drugih sakralnih zgradb pa je tudi turistično zelo zanimiv. Zjutraj smo se razdelili v tri skupine. Naš vodič nam je razkazoval in govoril o zgodovini, nas peljal v stolnico, pokazal grobove škofov, upodobljene v okenjskih steklih itd. Vse lepo in prav, kljub temu pa smo hoteli zvedeti čim več o obdobju tretjega rajha. O tem pa kot da je gluhi. Ali res nič ni vedel ali pa ni hotel. Črna pega v spominu. Hanzi Schaschl nam je bil ob tem v veliko pomoč. Pokazal nam je stavbo, kjer so bili naši izseljenci v začetku – inštitut »angleških gospodičen« – in nam povedal, da so bili kasneje praseljeni v »realco«. In da vendar vse ne bi bilo tako zamorjeno, smo malo za šalo pomenovali to mesto »kraj šolanja« naših tedaj malih izseljencev, čeprav v redno šolo sploh niso smeli, v taborišču pa jih je poučeval Partlov oče. Sploh pa so nam o življenju v Eichstättu največ vedeli povedati taboriščniki sami.

Mlada vodička druge skupine je, ko je zvedela, da bo vodila izseljence, prejšnji dan hotela zvedeti kaj več o nacističnem obdobju mesta, pa ji razen o zadnjih dneh, ko so ga zavzeli Američani, ni uspelo. Obžalovala je, da so arhivi še nedostopni, in bila vesela, da so ji naši ljudje o tem času lahko povedali kaj več.

V stolnici smo videli tudi lesorezno upodobitev tedanjega škofa Michaela Rackla, ki je imel za begunce odprto srce, nekatere je celo birmal, v glavnem pa je veljal za nasprotnika nacizma. Prav njega in pa nune se naši ljudje spominjajo s spoštovanjem.

Po obisku gradu, ki je bil v glavnem izguba časa, smo se šli na pokopališče pokloniti spominu tam pokopanih izseljencev. Ohranjena sta grobova Schaschlove mame in Sturmve Veronike, drugih grobov pa ni več. Poklonili smo se jim, jim prižgali sveče, Tonči Schlapper je recital, Jože Partl spregovoril, nemška televizija v najemu ORF posnela in nemi in prizadeti smo odšli na avtobuse ... proti Hesselbergu.

Hesselberg – sveta gora Frankov

Drugi kraj taborišča drugega dne potovanja je bil Hessel-

Poklon ob grobovih umrlih izseljencev v Eichstättu

berg. Tam je bilo največ naših izseljencev. Na hribu, Nemci ga imenujejo sveta gora Frankov, je bilo barakarsko taborišče, v katero so strpali okrog tristo pregnancev.

Odtod so jih potem premeščali v druga taborišča; vsega skupaj naj bi šlo skozi Hesselberg 584 naših ljudi, 17 od njih je moralo v Hitlerjevo vojsko, sedem so jih kazensko premestili v koncentracijska taborišča, 17 pa jih je tam umrlo. Njihovih grobov ni več!

Vlak z izseljenci se je usta-

Nekdanji izseljenci na prostoru taborišča na Hesselbergu

Izseljencem naklonjeni škof dr. Michael Rackl

vil v Wassertrüdingnu. Tam so matere z otroki naložili na traktorja, ostali pa so morali peš proti »sveti gori« 12 km daleč. Terezija Pörsch-Janšinja pripoveduje: »Ko smo prišli v gozd nad železniško postajo, smo začeli jokati. Slišati je bilo presunljivo vpitje, saj smo mislili, da nas bodo tam vse pobili. Šele ko smo zagledali barake, smo se nekoliko pomirili. Spali smo v tesnih razmerah, tudi po dva v postelji ...«

Z avtobusoma nismo mogli do kraja taborišča, zato smo se odpravili peš. Na jasi je zaznati mesta barak, tudi dele zaraslega dvorišča, ki so ga urejali taboriščniki, edino vidno znamenje, ki bi lahko obeleževalo kraj trpljenja, pa je velik lesen križ, ki pa ni postavljen v ta namen! Udeleženci potovanja iz tega taborišča so se fotografirali pod

Album domačina Weißa o nekdanjem taborišču v Frauenaaurachu je med udeleženci zbudil veliko zanimanje

njim, pravilneje pa bi bilo, da bi se vsaj pred spominsko ploščo, ki pa je nikjer ni.

Ob nadaljevanju poti proti Nürnbergu smo se vozili skozi vasi, ki so ostale skoraj nespremenjene, kmečke, in marsikdo se je spomnil, na kateri njivi je moral delati.

Za Nürnberg smo bili že nekoliko pozni, tam sta nas čakala vodiča in nas popeljala skozi to staro mesto, z gradu pa smo si lahko ogledali tudi kraje nekdanjih nacističnih slavij, mesto nürnbergškega procesa, in to dan po 50. obletnici osvoboditve, na Hitlerjev rojstni dan 1. 1945. Za naše potnike pa je Nürnberg še posebej zanimiv zato, ker so v njem delali mnogi pregnanci iz taborišča Hesselberg.

Na grobovih v Frauenaaurachu

Tudi v tem kraju taborišča že

dolgo ni. Po krajšem iskanju smo se napotili na pokopališče za evangeličansko cerkvijo, kjer so ob zidu kar zapored grobovi naših izseljencev. Že po enem mesecu pregnanstva je tam ugasnilo življenje Alojzije Grafenauer, pokopani pa so še drugi – Ogris, Doujak, Grubelnik ... Položili smo jim šopke cvetja, zapeli Lipa zelenela je, se jih spomnili z recitacijo. Grobišče je dokaj dobro ohranjeno, sicer nekoliko zaraslo, nagrobniki se krušijo, a vse bi se dalo urediti. Je namreč največje strnjeno grobišče slovenskih izseljencev v Nemčiji.

In še presenečenje: domačin Weiß je k našima avtobusoma prinesel album s slikovno dokumentacijo taborišča, čeprav iz povojnega časa, vendar zelo pristno.

(Se nadaljuje)

Piše Jože Rovšek

ZVEZA SLOVENSKIH ŽENA

OB 50-LETNICI ZMAGE NAD FAŠIZMOM

vabimo na obisk največjega ženskega taborišča RAVENSBRÜCK

od 6. do 10. junija 1995.

Obenem si bomo ogledali še Berlin, Dresden in Prago. Cena: 3.780 šil., dodatek za enoposteljno sobo 700 šil. Prevoz s modernim Sienčnikovim avtobusom, vključno s cestninami, vodiči za Berlin, Dresden in Prago, 4 polpenzionirani v dvoposteljnih sobah.

Povabite svoje sorodnike, znance in prijatelje! Prijave sprejema: Milka Kokot, tel. 0 46 3/51 43 00-40.

SPOMINSKA SLOVESNOST V CELOVCU

Koroški svobodo in mir - bodočnost nam vsem

50 let konca vojne, 50 let, odkar so se vrnili naši izseljenci iz pregnanstva in 40 let Avstrijske državne pogodbe, ki pomeni za slovensko in hrvaško manjšino v Avstriji osnovo za njune pravice.

Šest prireditelj je pripravilo veliko slavnost v celovškem Domu glasbe. Šest osrednjih organizacij koroških Slovencev je tega dne proslavilo dan, ko se prvič po dolгих letih ni bilo treba vsak dan posebej bati za življenje. S to prireditvijo smo se vključili v dolgo vrsto prireditev po vsej Avstriji, ni pa bila ne naša edina ne prva. Zveza koroških partizanov je spomin na dan osvoboditve počastila že s proslavami v Svečah in Železni Kapli.

Scenarij in režijo je imel v rokah kapelški župnik Poldej Zunder in občutiti je bilo predvsem eno: prikazati občinstvu čim več naše razvejane kulturne dejavnosti. Sodelovali so mešani pevski zbori SPD »Danica« iz Šentprimoža, SKD »Peca« iz Globasnice, »Podjuna« iz Pliberka, Pevsko društvo Sele, »Gallus« iz Celovca, »Rož« iz Šentjakoba, Dvojezični zbor Pedagoške akademije, zbor slovenske gimnazije ter moški zbori »Foltej Hartman« iz Pliberka, »Valentin Polanšek« z Obirskega, »Bilka« iz Bilčovsa in Smrtnikovi fantje. Kot solist je nastopil Gabrijel Lipuš, vokalno-instrumentalni ansambel »Drava« iz Borovelj pa je popestril proslavo z uglasbeno liriko koroških pesnikov. Sodelovali so še člani dramske skupine iz Železne Kaple z recitacijami in veznim tekstom,

Nastop združenih mešanih pevskih zborov. Dirigiral je Jože Ropitz

na sceni so bile videti umetnine Valentina Omana (ki bo v kratkem postal častni doktor celovške univerze), Horst Ogris je posnel film o likovni umetnosti koroških Slovencev, Miha Dolinšek pa je prispeval gradivo iz arhivov ORF s pričevanji internancev.

Masovna prireditev je resnično dala občutek številčnosti in trdnosti naroda, malo manj pa občutek zagnanosti – kar verjetno kar dobro ustreza realnosti. Režiser Zunder je zagotovo opravil velikansko in tudi naporno delo, zato mu gre priznanje. Vendar vsakdo je »potem« pametnejši: kakšen zbor manj bi ne škodovalo, vezni tekst pa bi bil lahko malo manj solzav in mističen.

Izvajanje vseh nastopajočih je bilo na resnično visoki ravni, izkazali pa so se tudi recitatorji iz Železne Kaple.

Med gosti smo videli m. dr. zula inž. Jožeta Jeraja, celovškega župana Guggenbergerja, konzula Jazbeca in Novaka, namestnika dir. deželne vlade

Iz govora deželnega glavarja Christofa Zernatta

... Slowenen wurde in der damaligen Zeit viel Unrecht zugefügt. Sie wurden vertrieben, ausgesiedelt, verfolgt. Es kam zu Reaktionen, Aktionen und wieder Reaktionen. ... Heute, 50 Jahre nach dem Ende des Faschismus ist es auch unsere Pflicht, des Schicksals der Menschen in Südkärnten zu gedenken. Alles Leid, das Kärntnern von Kärntnern zugefügt wurde, soll immerwährende Mahnung sein.

... Heute nach 50 Jahren wissen es freilich alle gemeinsam: Nicht Deutschland, nicht Österreich, haben damals den 2. Weltkrieg verloren. Es war das nationalsozialistische Regime, das ihn verloren hat.

... Es liegt an uns, allen Anfängen der Intoleranz, der Ausländerfeindlichkeit, des Chauvinismus, Rassenwahn usw. zu wehren. ... Es liegt an uns, jene in Schranken zu weisen, die mit der Demokratie spielen, die Haß und Zwietracht säen, mit ihrer Sprache weh tun, vernadern, unnötig polarisieren.

... Betrachten wir die Existenz zweier Volksgruppen als unbezahlbare Bereicherung. Nichts ist gedeihlicher als Miteinander, ein Ausleben der Kulturen, der Sprache und der Traditionen. ... Ich bin für jede gemeinsame Lösung bereit, die es der slowenischen Volksgruppe ermöglicht, ihre Anliegen im Kärntner Landtag vertreten zu können. Das schließt natürlich nicht aus, das die Minderheit zusätzlich über die einzelnen Parteien, ihrer Ideologie entsprechend, den Weg ins Landesparlament finden.

**) V napisanem govoru piše: ... ermöglicht, mit einem Virilmandat ihre Anliegen ... To besedo je deželni glavar na proslavi izpustil.*

ddr. Anderwalda, vodjo manjšinskega biroja dr. Novak-Trampuschevo, superintendenta mag. Sturma, dr. Rossbacherja, tajnika SKGZ iz Trsta Duška Udoviča in predsednika ZKOS Frančka Rudolfa. *Sonja Wakounig*

Iz slavnostnega govora predsednika Zveze slovenskih izseljencev Jožeta Partla.

... Naša dežela bo letos polna proslav 75-letnice ljudskega glasovanja. Tako polna, da se bo pozabilo na pomembnejše obletnice naše zgodovine. ... Izrekli smo se z 59 odstotki proti nacionalni združitvi s slovenskim narodom, za skupno življenje z nemško govorečimi v republiki Avstriji. Torej v evropskem duhu. Izrekli smo se, na podlagi propagande, ko so nam bile obljubljene vse pravice, za vse večne čase.

... Le kje so bili brambovci, ko je bila meja na Karavankah zbrisana? Ali so videli v zmagi nacizma svojo zmago? Začeli so se polniti zapori s koroškimi Slovenci. Izgon slovenskih izseljencev je bilo nadaljevanje, začeto po plebiscitu. Izgubili smo svoja posestva, zur »Festigung des Deutschtums in Kärnten«. Uradna Koroška se teh dogodkov še nikdar ni spominjala. Spominjala se je turških vpadov, Napoleono-vih vojn, nikakor pa ne naše koroške polpretekle zgodovine.

A imeli smo svoj »Abwehrkampf«. Mladi slovenski junaki in junakinje so se kot partizani borili na strani zavezniških sil, za svobodo svojega naroda ter vseh narodov takrat zaslužjene Evrope. Ob pogajanjih za državno pogodbo se je naša država bahala s hrabrostjo teh junakov, saj drugega junštva ni bilo tako veliko ...

Guerino v Galeriji Rožek

V soboto preteklega tedna so v tej rožanski zasebni galeriji odprli sila zanimivo in impresivno razstavo slik Armina Guerina, akademskega slikarja in (mimogrede) sina znamenitega Giselberta Hockeja.

Armin v slikarstvu ubira svojo pot. Njegove slike na platnu večjega formata so študije glave, vendar ne v anatomskega smislu, ampak

vnašajo dodatno psihološke komponente. Za njegovo zanimivo svojstvenost, ki je nekako dopadljiva in hkrati pretresljiva, naj bi bil za nas laike pripravljen sprehod po razstavi z likovno analitičarko in pedagoginjo Janjo Zikulnig. Brez tega se bo žal mnogo Guerinovih izrazov med nami izgubilo oz. se jih ne bomo niti dotaknili. *J. R.*

Lakis & Achwach v Šentjakobu

Pravo fešto je preteklo soboto zvečer pripravilo šentjakobsko SPD Rož. V farni dvorani je nastopila znana instrumentalna skupina z Dunaja Lakis &

Achwach, ki bi jo sicer lahko imenovali grško, po sestavu članov pa je bolj mednarodna. V njej so namreč trije Grki, Rus, Lichtensteinec, Turek

(ali Kurd), tonski mojster pa je Avstrijec.

Njihova glasba je sicer orientalska ali bolje rečeno balkanska, vendar ne v smislu folklore, temveč so njihovi teksti tudi družbenokritični. Le nekaj naslovov: Moja vas, Če umrem, Tujec, Zlata jajca idr.

S skupino je nastopil tudi Dvojezični zbor celovške pedagoške akademije, se zelo dobro vključil v njen program ter zapel tudi sam.

Organizatorji so na farnem dvorišču pripravili še fešto z jedjo in pijačo in skupno popraznovali. Prireditelj bi z malo občutka lahko posvetili tudi obletnici zmage nad fašizmom.

PRIREDITVE

ČETRTEK, 11. 5.

- WOLFSBERG, v Mestni hiši
19.00 1. mednarodni simpozij o Christine Lavant ob 80-letnici njenega rojstva. Iz njenih del bere Erika Pluhar
- BELJAK, v Kongresni hiši – Multiple Sklerose Club
19.30 J. Brahms: Rekvijem; spominski koncert ob 50-letnici konca vojne, gostuje The Academy of London, dirigent Richard Stamp
- ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD Šmihel
20.00 Predavanje ob 50-letnici konca 2. svetovne vojne: »Pregon koroških Slovencev v času nacizma in njihova vrnitev«. Predava dr. Avguštin Malle, SZL.

PETEK, 12. 5.

- TINJE, v Domu
9.30 Slovenske narodne pesmi in pesmi drugih narodov; koncert s citrami, igra Rado Kokalj iz Kranja
- TINJE, v Domu
20.00 Koncert; Jurij Reja, tenor, Milivoj Šurbek, klavir.

SOBOTA, 13. 5.

- CELOVEC, v Evropski hiši, Reitschulgasse – UNI
11.00 Otvoritev razstave »25 let univerze Celovec«, glasba »Projekt Beton«, buffet Alpe-Jadran pri Joklnu.
- BOROVLJE, pri Cingelcu – SPD »Borovlje«
16.00 Družinski popoldan, sod. domača otroška skupina in A-capella kvartet iz Dobrle vasi
- SLOVENJI PLAJBBERK, v gostilni Folta – SPD »Vrtača«
19.00 Materinska proslava
- ŠKOCIJAN, v Kasslnovi dvorani – Otr. in deklški zbor
19.30 Materinska proslava
- BILČOVŠ, v avli lj. šole – SPD »Bilka«
19.30 Materinska proslava
- OBIRSKO, pri Kovaču – SPD »Valentin Polanšek«
20.00 Materinska proslava
- ŽITARA VAS, v ljudski šoli – SPD »Trta«
20.00 Pomladanski koncert
- ŠENTJANŽ, v stari šoli – SPD »Šentjanž«
20.00 Koncert šentjanških tamburašev, sod. pevski zbor »De Profundis«, Slovenija

NEDELJA, 14. 5.

- SELE, v farnem domu – KPD »Planina«
15.00 Materinska proslava
- ŽELEZNA KAPLA, v farni dvorani – SPD »Zarja«
19.00 Materinska proslava
- SPODNJE RUTE, v podružni cerkvi – SPD »Jepa – Baško jezero«, DG Latschach
19.30 Marijino petje, nast. MoPZ »Jepa – Baško jezero«, tamburaški ans. Loče, mladinska skupina iz Ledinc, Chor der DG Latschach, Gem. Chor Rosenbach

PONEDELJEK, 15. 5.

- TINJE, v Domu
15.00 Otroški popoldan

TOREK, 16. 5.

- CELOVEC, na univerzi, SR i-232
12.30 Branje in diskusija (dvojezično): Maja Haderlap, »Žalik pesmi«, »Bajalice«

SREDA, 17. 5.

- WOLFSBERG, Großer Markussaal – Kat. Bildungswerk, Evang. Bildungswerk, Literaturstamntisch
20.00 Branje in pogovor z Muhidinom Šaričem »Erinnerungen aus einem serbischen Lager«

ČETRTEK, 18. 5.

- TINJE, v Domu
20.00 Felix Mitterer: Sibirija. Igra Branko Miklavc.

SOBOTA, 20. 5.

- TINJE, v Domu
19.30 Koncert slovenske vokalne skupine »Cantate Domino«

NEDELJA, 21. 5.

- SELE, v farnem domu – KPD »Planina«
19.30 Predavanje »Korenine slovenstva na Koroškem«, predava dr. Jožko Šavli

PONEDELJEK, 22. 5.

- CELOVEC, v Mestnem gledališču – SPZ, KKZ
20.00 Waechter/Miller: Klovni; režija Eduard Miller, predprodaja vstopnic na SPZ, tel. 0463/51 43 00, ali KKZ, tel. 0463/51 62 43.

SREDA, 24. 5.

- RADIŠE, pri Culehnerjevi kapelici – SPD »Radiše«
19.30 Marijino petje

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA

vabi na predstave
Drago Jančar:

Halštat

v četrtek, 11. 5.,
v petek, 12. 5.,
v soboto, 13. 5.,

vselej ob 20.30

v gledališču pod Križno goro
(Kreuzberg/Felsentheater)

Gostuje Slovensko stalno
gledališče iz Trsta.
Vstopnice v pisarni KKZ.

ZALOŽBA DRAVA

vabi na
predstavitve knjige
Josef Zausnig:

Der Loibl-Tunnel

Das vergessene KZ
an der Südgrenze
Österreichs

s predgovorom
Petra Gstettnerja

Napoleonstadl,
St. Veiter Ring 10,
Celovec, sredo,
17. maja '95, ob 11. uri

ODDELEK ZA KULTURO MESTA CELOVEC,
MESTNO GLEDALIŠČE IN INŠTITUT ROBERTA MUSILA/UNI

vabijo na prireditve
1945–1995

»Čas in spomin«

V ponedeljek, 15. maja, ob 19.30 v Domu glasbe
Koncert Glasbene mladine ob 50. obletnici 2. republike in konca vojne ter 40. obletnici državne pogodbe. Gostuje moskovski simfonični orkester. Vstopnice v predprodaji in pri večerni blagajni.

V petek, 19. maja, ob 20.00 v hali 5 na sejmišču
»Der Kaiser von Atlantis oder die Todverweigerung«, avtor Peter Klein na glasbo Viktorja Ullmanna. Režija: Herbert Gantschacher, dramaturgija: Dževad Karahasan. Vstopnice v predprodaji in na večerni blagajni.

Poletna šola v naravi
s tečajem slovenskega jezika

od 29. julija do 12. avgusta 1995 na slovenski obali v Izoli.

Šola je namenjena učencem od 1. do 9. šolske stopnje.

Vsako dopoldne od 9.00 do 12.00 delo v skupinah, sestavljenih po kriteriju predznanja slovenščine. Popoldne bodo otroci preživeli z vrstnikom in njegovo družino, pri kateri bo Vaš otrok stanoval. Oglede bližnjih znamenitosti krajev. Ena celodnevna in ena poldnevna ekskurzija.

Program bodo izvajali usposobljeni učitelji z različnih osnovnih šol. Starši boste prispevali denar le za namestitev in prehrano svojih otrok pri slovenski družini, plačali pa boste neposredno družini ob predaji otroka (ob prihodu v Izolo). Oskrba in namestitev pri družini stane 250 DM (pribl. 1800 šil.) Vse ostale stroške (izvajanje programa, pouk, gradivo, ekskurzija, honorarji za učitelje idr.) plača Republika Slovenija.

Prijave najkasneje do 20. maja 1995 na naslov: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport, Poljanska cesta 28, Ljubljana, tel. 00386/61/1333 266 – 36, faks 00386/61/310 267.

Podrobnejše informacije pri Dragici Motik
na zgornjem naslovu.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

v obnovljeni stari šoli v Šentjanžu v Rožu

Petek, 19. 5. 1995, ob 20.00

Smejči

Zoran Hočevar: Smejči
gostuje Slovensko ljudsko gledališče Celje / Oderpododrom

Jezikovne počitnice 1995

od nedelje, 2., do sobote, 22. julija 1995 v osnovni šoli
Grm v Novem mestu

Jezikovne počitnice so namenjene mladim
od 10. do 16. leta.

Cena: 4500 šilingov. V ceno je vključeno:

- tri ure pouka dnevno (razen ob sobotah in nedeljah)
- skrbno izdelan učni program, prirojen potrebam otrok
- polna integracija v vestno izbrani družini z otroki v isti starosti

– ves čas tečaja oskrba in pomoč našega spremljevalca

– spoznavanje dežele in ljudi na kratkih izletih

– možnost za šport in razvedrilo, srečanja z mladimi

– prevoz v Novo mesto in nazaj

Prijave sprejema Krščanska kulturna zveza,
10.-Oktober-Str. 25/III, 9020 Celovec, tel. 0 46 3/51 62 43.

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 14. 5.
13:30 ORF 2

PONEDELJEK, 15. 5.
16:20 TV SLO 1

PREDVIDENA VSEBINA

- »Koroški moji domovini mir in svobodo« – Kljub poniževanju in zaničevanju pred 50 leti je narodna skupnost na pragu tretjega tisočletja zazrta v prihodnost.
- 1955-1995: Avstrijska državna pogodba, člen sedem in njegova uresničitev.
- »Samo milijon nas je ...« – »Slovenska pesem« v izvedbi MePZ »Danica«. Na prazniku svobode ob 50. letnici imenovanja provizorične vlade druge avstrijske republike.
- »Predor skozi Ljubelj«: Razstava, spomin na »pozabljeno« poglavje.
- »Tour 95« – Lepote pri sosedih
- Vrhunska tekma v regionalni ligi: Prvi na lestvici SAK gostuje pri drugem ASK Voitsberg.

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

- Četrtek, 11. 5.
18.10 Rož – Podjuna – Zilja
- Petek, 12. 5.
18.10 Kulturna obzorja
- Sobota, 13. 5.
18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca
- Nedelja, 14. 5.
6.30 Dobro jutro na Koroškem
18.00 Dogodki in odmevi
- Ponedeljek, 15. 5.
18.00 1955-1995: Avstrijska državna pogodba, člen 7 in njegova uresničitev.
- Torek, 16. 5.
18.10 Partnerski magazin
- Sreda, 17. 5.
18.10 Društva se predstavljajo

CARITAS

Zbiranje starih oblačil
v soboto, 20. 5. 1995

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser StraÙe 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov
s posebnim poudarkom na
narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na
Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser StraÙe 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

NOGOMET / REGIONALNA LIGA

SAK spet zmagal

Kar šestkrat so si tokrat lahko čestitali igralci

SAK - Traun 6:0 (2:0)

SAK: Preschern, Wölbl, A. Sadjak, Blajs, Skof, Smid, Sumberac, S. Sadjak, Eberhard, Pihorner, Lippusch (68. Paulitsch)

Goli za SAK: Pihorner (1., 51., 54.), Eberhard (60., 87.), Šmid (16.)

Pihorner zadel kar trikrat

Že v prvi minuti – točneje v 49. sekundi – je SAK povedel z 1:0. Strelca tega zgodnjega gola je bil Mario Pihorner, katerega je trener tokrat postavil v moštvo že od začetka. Poleg tega pa se je tudi v drugem polčasu še dvakrat vpisal v listo strelcev, pri čemer je njegov drugi gol oz. 3:0 za SAK še posebej treba akcijsko predstaviti: Pihorner strelja, vratar žogo odbije proti strelcu, ta pa jo z glavo preko vratarja pošlje v mrežo.

Za drugi gol in za vodstvo 2:0 po prvem polčasu pa je poskrbel Marjan Smid, ki je z odločnim strelom premagal nasprotnikovega vratarja in s tem kronal svojo izvrstno in borbeno igro.

Z dvema doseženima goloma pa je Wolfgang Eberhard povečal svoje vodstvo na listi strelcev, na kateri vodi s 15 zadetki.

SAK spet dve točki spredaj

Prejšnji konec tedna so napredovali vsi neposredno nevarni tekmeči SAK, tokrat pa se je ploščica obrnila. Še več. Zasedovalca Voitsberg in VSV sta v gosteh izgubila, WAC pa je proti Donau Linz dosegel le neodločen rezultat. Tako so si nogometaši Slovenskega atletskega kluba priborili vodstvo in se zdaj lahko mirno pripravljajo na zelo pomembno tekmo v soboto proti Voitsbergu.

Dr. Ramšak: »Danes smo spet dokazali, da znamo igrati oziroma da znamo dati tudi

Radišani darovali za SAK Šimi in Rudi – zvesta navijača SAK – sta predsedniku in trenerju SAK, dr. Grilcu in dr. Ramšaku, predala ček za 20.000 šil., ki sta jih skupaj s Tomijem Rogavnikom zbrala na Radišah. Vsekakor posnemanja vredna akcija Radišanov, katerim se vodstvo SAK iskreno zahvaljuje.

gole. Na tem mestu bi se rad zahvalil odboru SAK in tudi navijačem, ki so z nami trpeli v zadnjih tednih, vendar nas niso pustili na cedilu, temveč so nam zaupali in niso sprožili nepotrebne panike.

Rezultati zadnjega kola, ki so za nas vsekakor razveseljivi, bodo za moje moštvo še dodatna motivacija. Zdaj je spet vse v naših rokah. V Voitsbergu moramo osvojiti vsaj točko, vendar pričakujemo napeto tekmo in morda tudi zmago.

Mario Pihorner: »Tokrat sem po dolgem času spet igral od vsega začetka; na ta trenutek sem čakal skoraj mesec. Seveda sem bil posebno motiviran in na srečo mi je danes uspelo doseči kar tri gole. Mislim, da je bil prvi najpomembnejši. Tonči Blajs je z desne strani poslal žogo v sredino – to je situacija, ki jo tudi treniramo – jaz pa sem jo ujel z glavo in že se je zatresla mreža. Menim, da smo danes igrali zelo borbeno,

borili smo se do konca tekme in tako tudi dosegli ta visok rezultat.«

OSTALI REZULTATI

PODLIGA VZHOD

Bilčovs - Žitara vas 0:2

Bilčovs je tokrat na domačem igrišču nepričakovano podlegel nasprotniku iz Žitare vasi, ki zaseda zadnje mesto na lestvici. Vendar vsa prizadevanja Bilčovščanov tokrat niso pomagala, poleg tega pa so od 50. minute dalje igrali le z desetimi igralci, ker je Obiltschniga sodnik predčasno poslal pod prho.

Globasnica - ASK 2:2

Šele v 80. minuti je Globašanom uspelo osvojiti pomembno točko. Za prvi gol je že v 17. minuti poskrbel Ilič, za drugega pa Kert.

1. RAZRED D

St. Paul - Železna Kapla 1:0
Dobrla vas - Grebinj 0:5
Sele - Galicija 6:0
Šmihel - Šentandraž 1:2

2. RAZRED E

SAK II - Pošta 2:1
Gola za SAK: Kordesch in Mandl

VOITSBERG - SAK

v soboto, 13. 5. 95, ob 16. uri

Obeta se napeta tekma.
Pridite in podprite SAK!

Marjan Smid v akciji

ŠAH / FINALE VIŠJIH ŠOL

Ekipe slovenske gimnazije postala deželni viceprvak

Uspešni za slovensko gimnazijo v Celovcu (z leve): Boris Gallob, Dunja Lukan, Marko Warum, Marko Gallob.

Znova lep uspeh za slovenski šah. V finalu šahovskega prvenstva za višje šole na Koroškem je ekipa ZG in ZRG za Slovence v Celovcu dosegla izredno uvrstitev. Četverica Dunja Lukan, Boris in Marko Gallob ter Marko Warum je v tekmovanju najboljših šolskih ekip osvojila naslov deželnega viceprvaka. Mladi šahisti so v finalu ostali neporaženi, za prvim pa so zaostali le za pol točke.

Ekipe slovenske gimnazije je v prvem kolu igrala neodločeno 2:2 proti gimnaziji Mössingerstraße Celovec, v drugem kolu remizirala (2:2)

proti gimnaziji Špital ob Dravi, v tretjem kolu pa s 3;5:0,5 prepričljivo premagala višjo tehnično šolo iz Wolfsberga. Mladinska državna prvakinja Lukan Dunja je na prvi deski osvojila dve točki, Boris Gallob na drugi poldrugo, Marko Gallob na tretji kar tri točke, Marko Warum na četrti deski pa eno točko.

Koroški prvaki so ponovno postali dijaki celovške gimnazije Mössingerstraße (8 točk), viceprvaki ZG in ZRG za Slovence v Celovcu (7,5 točk), tretji pa gimnazijci iz Špitala ob Dravi (7 točk).

I. L.

POTOVANJE NA ŠKOTSKO

Planinska sekcija Avto-Celje prireja potovanje z modernim turističnim avtobusom agencije Happy Holidays na Škotsko od 14. do 20. julija.

Cena potovanja: 640 nemških mark. V ceni je vožnja, trajekt, hoteli na bazi polpenziona, vstopnine, degustacija viskija, vodič.

Podrobnejše informacije pri Urški Brumnik, ZSO, 0 46 3/ 51 43 00-14.